

Belgelendirme kılavuzu başvuru aşamasından sertifikalandırmaya kadar tüm aşamalarda müşterilerin bilgilendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

1. Belgelendirme Süreci

Belgeyi kazanmak ve sahip olmak için tüm firma/üreticilerin KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. tarafından verilen belgelendirme süreci kural ve şartlarını yerine getirmesi gerekmektedir.

Denetim sürecinin hızlı ve eksiksiz bir şekilde tamamlamak için KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. tarafından istenen tüm bilgilerin firma/üretici tarafından sağlanması gerekmektedir.

KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. önceden bildirmeksizin bu Kılavuzu silme, ekleme ve değiştirme hakkını saklı tutar. Belgelendirme kılavuzu ile ilgili değişiklikler www.kayos.com.tr adresinden takip edilebilir.

2. Başvuru

Başvurular KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. tarafından verilen başvuru formunun firma/üretici tarafından doldurulup faks/e-mail yoluyla veya şahsen iletmesi ile gerçekleşir.

Başvuru firma/üreticinin sözleşme yapacağı anlamına gelmez sadece teklifin hazırlanması için gerekli bilgilere ulaşılmada bir araçtır. Başvuruda bulunan kişinin müşteri olarak kabul edilmesi sözleşmenin imzalanmasından sonra gerçekleşir.

Başvuru için firma/üreticiden herhangi bir ücret talep edilmez

Teklifin eksiksiz hazırlanabilmesi ve belgelendirme süreci aşamalarında herhangi bir sorunla karşılaşılması için başvuru bilgilerinin doğru ve eksiksiz doldurulması gerekmektedir.

Organik tarım faaliyeti bireysel olarak yapabildiği gibi, üretici grubu ile de yapılabilir.

Üretici grubu, organik tarım faaliyetini tüzel kişilik altında yapabilir. Müteşebbis, organik tarım faaliyetini üretici grubu ile yapıyorsa her bir üretici ile sözleşme imzalamak zorundadır. Bu durumda müteşebbis, üretici grubu adına Kayos' a başvurup sözleşme yapar.

3. Teklif ve Sözleşme Hazırlanması

Başvuru formunda yazılan bilgilere göre ve ücretlendirme prosedürüne göre teklif hazırlanarak firma/üreticiye gönderilir. Firma/üreticinin teklifi kabul etmesi durumunda sözleşme hazırlanarak müşterinin onayına sunulur..Sözleşmenin karşılıklı imzalanması aşamasından sonra, KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. Firma/üretici ye bir müşteri numarası vererek dosya açar ve müteşebbis ile ilgili bilgileri kırk beş gün içerisinde OTBİS'e kaydeder. Bundan sonra denetim süreci ile ilgili tüm belgeler bu dosyada muhafaza edilir. Firma/üretici bu aşamadan sonra müşteri olarak anılır.

Firma/üreticinin teklif yada sözleşmeyi imzalamaması durumunda dosya arşive kaldırılır ve firma/üreticiden bir dönüş oluncaya kadar herhangi bir işlem yapılmaz. Verilen teklifin geçerlilik süresi 60 gündür. 60 gün içinde dönüş yapmayan firma/üreticiler ücretlendirme ya da sertifikasyon kurallarında herhangi bir değişiklik olmuşsa yeni kurallara göre faaliyetlerin gerçekleştirilmesini kabul etmiş sayılır.

Anlaşmazlıklar, yükümlülükler, ödemeler vb. konularda problemlerin yaşanmaması için Teklif ve sözleşmenin müşteri tarafından en az sertifika geçerlilik süresinin sonuna kadar saklanması gerekmektedir.

4. Denetim Tarihinin Belirlenmesi

Kayos, sözleşmeye müteakip, haberli, habersiz ve habersiz ek kontrollerini yapar.

Haberli Denetim, müşterinin talep ettiği tarihte karşılıklı mutabık kalınması koşuluyla denetim gerçekleştirilir. Denetim planı denetim tarihinden en geç 1 hafta önce müşteriye iletilir.

Habersiz Denetim; Haberiz denetimde, Kayos, planladığı denetimi en geç 48 saat önce müşteriye bildirilir.

Habersiz Ek Denetim (Gözetim Denetimi); Sözleşmenin imzalanmasına müteakip yapılan haberli ya da habersiz denetimden sonra, Organik üretim kurallarının sürdürüldüğünü yerinde görmek üzere yapılan ek habersiz denetim.

Habersiz denetim ve Habersiz Ek denetimin tüm aşamaları belgelendirme denetim aşamalarıyla aynıdır.

Denetim yapılabilmesi için sertifika talebinde bulunulan ürünün hasat tarihinin gelmiş olması gerekmektedir. Hasadı bitmiş, yeni ekilmiş, olgunlaşmamış ürünün denetimi gerçekleştirilemez.

5- Denetim

Denetim; denetim planında hazırlanan tarihte sertifikalandırılacak üretim alanında KAYOS kontrolörü/kontrolörlerinden oluşan denetim ekibi tarafından gerçekleştirilir.

Denetim yürütülecek metodolojinin açıklanacağı denetim ekibi ve şirket temsilcilerinin bulunduğu bir açılış toplantısı ile başlar.

Denetim müşterinin başvurduğu seçeneğe göre gerçekleştirilir.

Kayos denetçisi gerekli görmesi halinde denetlenen üreticilerden partiyi temsil edecek şekilde denetim esnasında numune alabilir.

Analiz için numuneler 17025 akreditasyonuna sahip, Kayos' un sözleşmeli olduğu laboratuvarlardan birine denetim sonunda üretici tarafından gönderilir. Analizi yapacak olan laboratuvar, üretim yerine, analiz ücreti vb. koşullara göre denetim esnasında belirlenir.

Denetim öncesi 17025 Akreditasyonu kabul edilen bir laboratuvara uygun koşullarda analiz yaptırılmış ise kontrolör tarafından analiz raporunun bir örneği alınır, gerekli incelemeler yapılır

ve kanıt olarak üretici dosyasına konulur. Ancak bu durum, kontrolörün kontrol sırasında, gerekli görmesi halinde, yeni bir numune almasını ve analiz istemesini etkilemez.

Kalıntı analiz ücretleri teklifte de belirtildiği şekilde üretici tarafından karşılanır.

Denetim sonunda belirlenen uygunsuzluklar, uygunsuzluk bildirim formuna yazılır. Denetim sonunda ya da denetimden sonra en geç 3 gün içinde faks ya da, mail yolu ile üreticiye gönderilir.

Müşterinin uygunsuzlukları kabul ettiğine dair uygunsuzluk raporunu imzalayarak KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. 'ye iletilmesi gerekmektedir.

Uygunsuzlukların kapatılması için en fazla 30 gün süre verilir.

6. Raporlama

Denetim bulguları denetim sonrasında Kayos Kontrol listesi ve raporuna yazılır.

Rapor sonucuna göre uygunsuzluk bulunmuyorsa müşteri belge almaya hak kazanır. Sertifikası hazırlanır.

Uygunsuzluklar KAYOS'un belirlediği (yasal olarak verilen 30 gün) sürede kapatılmazsa sertifikasyon süreci 3 ay süre ile askıya alınır. Askı sürecinin kaldırılması için 3 ay sonunda yerinde takip denetim yapılır. Askı süresi dolana kadar uygunsuzlukların kapatılmaması halinde belgelendirme süreci ilgili taraflara bildirilerek durdurulur.

Firma Sertifika ya hak kazandıktan sonra sertifikası kargo yolu ile müşteriye iletilir.

7. Sertifikanın süresi ve devamlılık

OT Müteşebbis sertifikasının geçerlilik tarihi, sözleşme tarihinden itibaren bir yıldır..

KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. müşterilerine yıl içerisinde örnekleme yaparak habersiz ek denetim yapabilir. Habersiz denetimde planlanan denetim en geç 48 saat önce müşteriye bildirilir. Habersiz denetimin tüm aşamaları belgelendirme denetim aşamalarıyla aynıdır.

8. Sertifika ve Logo Kullanımı

Sertifika sahibi müşteri'nin Sertifika ve KAYOS logosunun kullanımında logo kullanım talimatı baz alınır. Talimata www.kayos.com.tr den ulaşılabilir.

KAYOS Logosu KAYOS tarafından yapılan denetimlerde başarılı olmuş ve belge geçerliliği devam eden kişi veya kuruluşlar tarafından kullanılabilir.

KAYOS logo ve belgesi sadece denetimi yapılan ürün, firma ve üretim alanı için kullanılabilir. Belge kapsamında yer almayan ürün, diğer kişi ve kuruluşlar tarafından kullanılamaz.

Logo ve belgeler ürünün uygunluğundan ve ilgili faaliyetlerden tek başına KAYOS'un sorumlu olduğu anlamı çıkacak şekilde kullanılamaz.

Sözleşmenin iptal edilmesi, belgenin askıya alınması, belgenin süresinin dolması veya belgenin iptali gibi durumlarda kişi veya kuruluş derhal KAYOS logosunun ve belgenin kullanımını durdurmalıdır.

Logo ve belgenin yanıltıcı ve uygun olmayan şekilde kullanıldığının fark edildiği durumlarda her türlü yasal hak KAYOS'a aittir. Bu durumlarda belgenin iptal edilmesi, askıya alınması işlemleri uygulanır.

KAYOS'un ticari ilişkide bulunduğu her kişi veya kuruluş logo ve belge kullanım prosedüründe belirtilen kanuni şartları kabul etmiş sayılır.

9. Sertifikasyonun askıya alınması/iptali

KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. kriterlere ve yönetmelikçe uyumsuzluk, Herhangi bir sebeple logo ve belgenin amaç dışı kullanımı tespit edildiğinde müşterinin sertifikası askıya alınır. Askı süresi dolduğunda durumun değişmediği anlaşılırsa sertifika iptal edilir.

10. Gizlilik

KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. ilişkide olduğu firmalarla ilgili gizlilik içeren yazılı ve sözlü bilgileri 3. Taraflara açıklamaz.

KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. ve bünyesinde çalışan tüm personel uygunluk değerlendirme aktiviteleri sırasında elde edilen tüm bilgileri gizli tutacağını taahhüt eder.

11. İtiraz ve Şikayetler

Müşterinin KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. yönetim veya personeli hakkında şikayeti veya sertifikasyon süreci hakkında bir itiraz/şikayeti varsa bu itiraz/şikayeti yazılı olarak bildirmelidir.Şikayet ve itiraz bildirim formun www.kayos.com.tr adresinden ya da KAYOS yetkililerinden ulaşılabilir.

Hizmetin yürütülmesi ile ilgili olarak kuruluşlardan veya ilgili taraflardan gelen itirazlar, şikayetler ve anlaşmazlıklar, KAYOS yetkilileri tarafından gecikmeden değerlendirmeye alınır.

Şikayet/itiraz başvurusunun ele alındığı sürecin herhangi bir aşamasında şikayet/itiraz sahibi yapılan işlemler hakkında bilgi almak isteyebilir. Bu durumda yönetim temsilcisi süreç hakkında bilgi vermekle sorumludur.

12. Müşteri Faaliyetlerinde Yapısal Değişimler

Tüm müşterilerin kurum bünye yapısındaki önemli değişimleri KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. yetkililerine bildirmeleri gerekmektedir.

13. Belgeleendirme Sürecinde Değişimler

KAYOS ULUSLARARASI SERTİFİKASYON VE DENETİM HİZM.LTD.ŞTİ. Genel yönetmelik ve kriterlerde meydana gelen tüm değişimleri müşterilerine mail ile bildirme sorumluluğunu üzerine almış bulunmaktadır.

ORGANİK TARIM GENEL ŞARTLAR

A) ORGANİK TARIM METODUYLA BITKİSEL ÜRETİM, MANTAR VE MAYA ÜRETİMİ

I)Organik Bitkisel Üretim

- 1) Organik tarım, KAYOS kontrolünde yapılır.
- 2) KAYOS, başvuruda bulunan müteşebbisin organik tarım metoduyla üretime başlayıp başlayamayacağına karar verir.
- 3) Çevre kirliliğinden şüphe duyulan alanlarda organik tarım yapılıp yapılmayacağına, KAYOS tarafından karar verilir.
- 4) Organik tarımda topraksız tarıma izin verilmez.
- 5) KAYOS sözleşme yaptığı; organik bitkisel, hayvansal ve arıcılık yapan müteşebbis OTBİS'e kaydeder, geçiş sürecine alır. "Organik tarım geçiş süreci ürünüdür" etiketiyle pazarlanır. Ürün toplamada geçiş süreci uygulanmaz.
- 6) Geçiş sürecinin uzamasına ya da kısaltılmasına Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik 'e göre KAYOS karar verir.
- 7) Bir işletmede, organik tarım metodu ile üretilen ürün ile aynı tür ve çeşitten olan yada bu ürünlerden kolaylıkla ayırt edilemeyen konvansiyonel ürünler bir arada üretilemez. Ancak, çok yıllık bitkisel ürünlerin üretiminde,
  - a) Müteşebbisin, işletmenin tamamını engeç beş yıllık plan dahilinde organik üretime geçireceğini taahhütte bulunması halinde,
  - b) Her birimden hasat edilen ürünlerin ayrı yerlerde tutulmasını sağlayacak önlemlerin alınması halinde,
  - c) KAYOS'un, ürünlerden her birinin hasadından en az 48 saat önce haberdar edilmesi halinde,
- 8) Müteşebbisin, hasadın tamamlanmasından hemen sonra, elde edilen ürünlerin kesin miktarı ile ayırt edici özellikleri konusunda KAYOS 'u bilgilendirmesi ve bu ürünlerin diğerlerinden ayrı tutulması için gerekli önlemlerin alındığını teyit etmesi halinde,aynı ürünün organik ve konvansiyonel üretiminin aynı işletmede yapılmasına KAYOS tarafından izin verilir.

- 9) Organik ürün ticareti yapan müteşebbis, her bir parti satışını "Ürün Sertifikası" ile belgelemek zorundadır
- 10) Organik ürünler, organik ürün olduğu açıkça belirtilerek satılır. Organik ürünlerin, konvansiyonel ürün ile karışmaması ve organik niteliğinin korunması organik ürün satışı yapan müteşebbisin yükümlülüğündedir.
- 11) Müteşebbis, organik ürünleri toptancı ve perakendeciler de dahil olmak üzere diğer birimlere taşıma sırasında içeriğinde herhangi bir karışıma neden olmayacak biçimde uygun paket, konteynır veya kapalı araçlarda, ihtiyaç duyulan bilgilerle izlenebilirliğini sağlayacak şekilde taşınmasını sağlamaktır.
- 12) Kontrol sistemine dahil olan iki müteşebbis arasında, kapalı olmayan araç, konteynır yada paketlerin bir veya birden fazla sayıda nakliye işlemi, ürün hakkında müteşebbisin adı, adresi, ürünün adı, etiket bilgileri, KAYOS 'un adı, kod numarası gibi gerekli bilgileri içeren evraklarla birlikte, gönderici ve alıcı tarafların yetkilisi yada KAYOS 'un bilgisi ve onayı ile olmalıdır.
- 13) Müteşebbis tarafından depolama koşulları ile depolanan organik ürünün giriş ve çıkış miktarları ve tarihine ilişkin kayıtlar düzenli olarak tutulur. Yetkilendirilmiş kuruluşa onaylatılır ve çizelgenin bir nüshası müteşebbis tarafından, diğer nüshası yetkilendirilmiş kuruluş tarafından saklanır.
- 14) Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre üretilmeyen ürün etiketinde, Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'e uygun üretildiği, hazırlandığı, işlendiği, ambalajlandığı, depolandığı ima ve beyan edilemez.
- 15) Organik olmayan ürünler etiket ve ambalaj dizaynı ile, organik ürün etiket ve ambalaj dizaynını çağrıştıracak nitelikte ve benzerlikte olamaz. Böyle ürünler için organik tarımsal ürün olarak marka, patent ve tescil alınamaz.
- 16) Organik olmayan ürünler için, tüketicide organik ürün izlenimi oluşturacak, haksız rekabete neden olacak, bio, biyo, eco, eko, org ön ekleri kullanılamaz.
- 17) Müteşebbis, faaliyetleriyle ilgili KAYOS tarafından istenilen kayıtları düzenli olarak tutmak zorundadır.
- 18) Üretim aşamasında Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine aykırı uygulamaların saptanması halinde; müteşebbis organik üretime geçiş sürecinde ise, süre KAYOS tarafından uzatılır, bu süreyi tamamlamışsa tekrar geçiş sürecine geçilir ve müteşebbis yazılı olarak bildirilir. Uzatılan geçiş süresi sonunda Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine aykırı

uygulamaları tekrarladığı tespit edilen üretici müteşebbislerin sözleşmesi feshedilerek Komiteye bildirilir.

- 19) KAYOS tarafından yapılan kontrollerde arazide toprak koruma tedbirleri alınıp alınmayacağına karar verilir.
- 20) Toprak koşulları ile topraktaki veya bitkideki besin maddelerinin yararlılığının artırılması için Ülkemiz tarımsal üretiminde genel olarak kullanımına izin verilmiş olan mikroorganizma preparatları KAYOS onayı ile kullanılabilir
- 21) Organik gübre ve toprak iyileştiricilerin üretimi, ithalatı ve ihracatı için Bakanlıktan izin alınır. Bu izinlerden sonra, organik tarımda kullanılacak organik gübre ve toprak iyileştiricileri için KAYOS tarafından uygunluk belgesi veya sertifika verilir.
- 22) Organik tarımda hastalık, zararlı ve yabancı ot mücadelesinde kullanılacak girdilerin üretimi ve ithalatı için Bakanlıktan izin alındıktan sonra bu girdilere, KAYOS tarafından organik tarımda kullanılacağına dair uygunluk belgesi veya sertifika verilir.
- 23) Sanayi ve şehir atık suları ile drenaj sisteminden elde edilen drenaj suları organik tarımda kullanılamaz, gerekli hallerde suyun uygunluğuna KAYOS tarafından yapılacak kontrollerde karar verilir.
- 24) Organik gübre stoklama kapasitesi ya da yayılan nitrojen miktarı, kullanılan tarımsal alanda tek ürün için 170 Kg/N/Ha/Yıl'ı aşamaz. Bu miktar aşıldığında, müteşebbisin aynı bölgede başka bir alan edinmesi veya KAYOS 'un onayı ile komşu işletmelerde bu olanağı sağlaması gereklidir. KAYOS çevre koruma maksadıyla stoklama kapasitesini azaltabilir.

II)Organik Mantar Üretimi

KAYOS ile sözleşme yapılarak organik mantar üretimi yapılabilir.Kompost organik işletmelerden gelen çiftlik gübresi ve hayvan dışısından, olmaması halinde kompostlamadan önceki kaplama materyali ve su hariç toplam içeriğin % 25' ini geçmeyecek oranda çiftlik gübresi ve hayvan dışısından, organik üretim sürecinden gelen saman, kimyasal işlem görmemiş torf ve odun,doğal yapılı toprak ve sulama suyu ile izin verilen katkılardan oluşur.

III)Organik Maya Üretimi

Yönetmelik ve ekleri çerçevesinde KAYOS denetiminde üretilir

B) ORGANİK TARIM METODUYLA HAYVANSAL ÜRETİM

I) Organik hayvansal üretimde

Geçiş süresi, Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik esaslarına göre KAYOS tarafından belirlenir.

Sürünün büyütülmesi ve/veya sürünün yenilenmesi için organik olarak üretilen hayvanların bulunamaması halinde her yıl yetişkin büyük baş hayvanların maksimum % 10'u, domuz ve küçük baş hayvanların maksimum % 20'si doğum yapmamış dişi olarak, il müdürlüğünün onayı ile onayı ile organik olmayan üretim yerlerinden getirilebilir. Getirilen hayvanlara geçiş süreci uygulanır. Bu oranlar Müteşebbisin yazılı taahhüdü ile sürü büyüklüğünün artırılmasının garanti edilmesi halinde, İrk değiştiriliyorsa, Yeni bir hayvansal üretim geliştiriliyorsa, Çiftlikteki hayvan ırkı yok olma tehlikesi altındaysa, Sağlık ya da afet nedenleriyle yüksek hayvan ölümleri oluyorsa,il müdürlüğünün onayı ile %40'a kadar artırılabilir:

Bu belirtilen yüzdeler 10 adetten az büyükbaş hayvan veya 5 adetten az küçükbaş ve domuz bulunan küçük işletmelerde uygulanmaz. Bu birimlerde yukarıda belirtilen yenileme işlemleri yılda azami 1 hayvan ile sınırlıdır.

Organik hayvansal üretimde yem temini ve hayvan besleme kuralları Organik hayvan yetiştiriciliğinde pet ve süs hayvanı dışında organik olarak üretilmiş kaba ve kesif yemler kullanılır. Zorlama besleme yapılmaz, Yem öncelikle işletmeden temin edilir, mümkün olmaması halinde yönetmelik ekleri dikkate alınarak diğer işletmelerden sağlanır.

Ortalama rasyon kuru maddesinin % 30 u geçiş süreci maddeleri içerebilir ,işletmeden temini halinde bu oran % 60 a çıkar.Yavru beslemede ana sütü esastır, yönetmelik süreleri dikkate alınır Yıl içerisinde değişik dönemlerde otlatmaya imkan sağlanır.Kaba yemler rasyonda % 60 tır. KAYOS, süt üretimine yönelik hayvanlarda laktasyonun başlarında azami 3 aylık bir süre için bu oranın % 50' ye indirilmesine izin verebilir.

Yemlerin yalnızca organik üretimden sağlanamaması halinde sınırlı oranda konvansiyonel yeme izin verilir. Doğal afetler nedeniyle yem üretiminin azalması halinde, afet bölgesinde kısa bir süre için Komitenin belirleyeceği oranda konvansiyonel yem maddelerinin hayvan beslenmesinde kullanımına izin verilebilir

Hayvan sağlığı ve veteriner müdahalesi ve yetiştiricilik şartları : Aşı uygulamaları, parazit tedavisi veya ülkemizce zorunlu olarak belirlenen hayvan hastalık ve zararlıları ile mücadele programları haricinde, bir hayvanın veya hayvan grubunun bir yıl içerisinde üçten, bir yıldan az ömürlüler birden fazla kimyasal sentezlenmiş veteriner tıbbi müstahzarlar veya antibiyotiklerin uygulanması halinde, söz konusu hayvanlar veya bu hayvanlardan elde edilen ürünler organik ürün olarak satılamaz ve KAYOS izni ile yeniden geçiş sürecine alınır.

Veteriner ilaçlarının uygulandığı zamanlar; aktif farmakolojik madde de dahil ürünün tipi, konulan teşhis, dozu, uygulama şekli, tedavi süresi ve ilacın yarılanma süresi açıkça kaydedilmeli ve ürünler organik ürün olarak pazarlanmadan önce KAYOS 'a bilgi verilmelidir.

Koyunlarda kuyruk kesme amacı ile elastik bant takılması, kuyruk kesme, diş kesme, gaga kesme ve boynuz köreltme uygulamaları organik yetiştiricilikte sistematik olarak uygulanamaz. Yolma gibi yöntemler uygulanmaz. Bu uygulamaların bir kısmına genç hayvanlarda boynuz köreltme uygulamasında olduğu gibi güvenlik, hayvan sağlığı, rahatlığı ve hijyen için KAYOS tarafından izin verilebilir.

KAYOS tarafından hayvanların güvenliği ve refahı için, müteşebbisçe zorunluluğunun ortaya konulması koşulu ile hayvanların sınırlı bir süre için bağlanmasına izin verilebilir.

10 baş veya daha az sayıdaki büyükbaş hayvan gruplarında, davranış ihtiyaçlarına uygun olarak grup içerisinde tutmak mümkün değilse, haftada en az iki kez otlatma alanlarına ve açık barınak alanlarına veya egzersiz alanlarına ulaşmalarını sağlamak koşulu ve KAYOS onayı ile bağlanabilirler.

Hayvanların gruplar halinde yetiştirilmeleri durumunda grubun büyüklüğü; hayvan türünün gelişim evrelerine ve davranış biçimlerine bağlı olup, bir uzman görüşü ışığında KAYOS tarafından belirlenir.

Besinin son döneminde büyükbaşlar, domuzlar ve küçükbaşlar, yaşam sürelerinin 1/5'ini geçmemesi kaydıyla ve her durumda KAYOS 'un belirleyeceği süre kadar kapalı alanlarda kalabilirler.

KAYOS, barınakların boş bırakılması gereken dönemleri belirlerler. Bu gereklilik barınaklarda tutulmayan ve gün boyunca serbestçe gezinen küçük miktarlardaki kanatlılara uygulanmaz.

Hayvan nakli ve kesim stressiz gerçekleştirilir, yatıştırıcı ilaç kullanılmaz

Müteşebbisin, KAYOS ile yapacağı sözleşmede, hayvan gübresinin depolanması için yapılan tesislerin yeri ve tarifi, hayvan gübresinin yayılmasına ilişkin plan, hayvan gübresinin yayılmasına ilişkin diğer işletmelerle yapılan yazışmalar yer almalıdır

II.Arcılıkta

KAYOS 'dan önceden izin alınması kaydıyla, işletmenin sahip olduğu konvansiyonel arı kolonileri, organik arıcılığa geçiş amacı ile kullanılabilir. Organik arıcılıkta geçiş süreci bir yıldır. Geçiş sürecinde balmumu organiğe dönüştürülür Arıcılığa yeni başladığında veya geçiş sürecinde organik olarak üretilen balmumunun pazarda mevcut olmaması durumunda, organik üretim biriminden alınmayan balmumunun kullanılmasına, analizlere dayanarak KAYOS tarafından izin verilir.

Kovanların yerleştirildikleri alanlar kovan bilgileri ile birlikte kaydedilmelidir. 3 km lik yarıçap organik besin yeterliliği esastır. Kovanlar buldukları yerden başka yere KAYOS bilgisi dahilinde taşınabilir.

Tedavi edici etkilerinin öngörülen tedaviye uygun olması kaydıyla kimyasal bileşimli ilaçlar yerine fitoterapik ve homeopatik tedavi yöntemleri kullanılmalıdır. Bahsedilen ürünlerin kullanımı, kolonileri tehdit eden hastalık veya istilacıların yok edilmesinde etkili olmaması durumunda, KAYOS ,un sorumluluğunda, koruyucu olmayan kimyasal bileşimli ilaçlar kullanılabilir

Sağlık veya felaket nedenleriyle yüksek hayvan ölümlerinin olması durumunda ve Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine uygun kovanların mevcut olmaması halinde, geçiş sürecine tabi olmaları kaydıyla, KAYOS tarafından kovanların yeniden oluşturulmasına izin verilebilir.

III) Organik ürünlerin işlenmesi ve ambalajlanması

İşlenmiş yem veya gıda üreten müteşebbisler veya fason işleyiciler kritik işleme basamaklarının sistematik tanımlanmasına dayanan uygun prosedürler oluşturur ve bunları güncellerler. Prosedürlerin uygulanması işlenmiş ürünlerin organik üretim kurallarına uygunluğunu her zaman garanti etmelidir.

Müteşebbis veya fason işleyiciler organik ürünün işlenmesi esnasında, bu Yönetmeliğe uygun olmayan ürünlerle karışma ya da bulaşmasını önleyecek ve ürünün organik niteliğini koruyacak gerekli tedbirleri alır ve Kayos'a bildirerek güncel kayıtlı tüm işlemlere ve işlenmiş miktarlara erişimini sağlar.

Müteşebbis, organik olmayan ürünleri işleme veya depolama halinde, tüm işlem tamamlanmaya kadar faaliyetlerini ayrı yerde veya ayrı zamanda gerçekleştirir. İzin verilmeyen maddeler veya ürünlerle bulaşma riskinden kaçınmak için koruyucu önlemler alır. Uygun hijyen tedbirleri uygulayarak, bunların etkinliğini izler ve kayıt altına alır.

Müteşebbis organik olmayan ürünlerle olası karışma ve değişimlere karşı gerekli önlemleri alması ve organik ürünlerin tanımlanmasını sağlaması halinde, organik ve organik olmayan ürünleri aynı zamanda depolayabilir. Müteşebbis ürünlerin hasat günleri, saatleri, devreleri ve kabul tarih ve zaman bilgilerine ait kayıtları tutar ve Kayos'a verir.

Gıda ve yem işleminde kullanılan katkı maddeleri, işlem yardımcıları, diğer maddeler ve bileşenler ile tütsüleme gibi işleme uygulamaları iyi üretim uygulamaları prensiplerine uygun olmalıdır.

Şarap dışındaki organik ürünlerin işlenmesinde; bu Yönetmeliğin Ek-8'inde belirtilen İşlenmiş Organik Gıdaların, Mayaların ve Maya Ürünlerinin Üretilmesinde Kullanılacak Maddeler ve Ürünler, normalde gıdaların işlenmesinde kullanılan mikroorganizma ve enzim preparatları, doğal

aromalı maddeler ve preparatları, içme suyu ve tuz, et ve yumurta damgalarının renkleri, yasal izin verilen mineraller, vitaminler ve aminoasitler kullanılır.

Organik gıda yemin ya da ham maddelerin işlenmesinde iyonlaştırıcı radyasyon kullanımı yasaktır.

Organik ürün, genetik yapısı değiştirilmiş organizma veya bu organizmalardan elde edilen ürünler kullanılmadan üretilir.

Ürünün gerçek doğası hakkında yanlış anlamalara yol açmayan işleme metotları ve ekstraksiyon yöntemleri kullanılır. Organik gıdalar tercihen biyolojik, mekanik ve fiziksel metotlar kullanılarak işlenir.

Organik tarım metoduyla üretilen bitkisel, hayvansal ve su ürünleri ile organik hammadde, yarı mamul veya mamul madde halinde ambalajlanırken organik ürün niteliği bozulmamalıdır.

Organik ve geçiş süreci ürünlerinin etiketlenmesi

a) Bitkisel kaynaklı geçiş süreci ürünlerinin etiketlenmesi:

- 1) Organik tarıma geçiş tarihinden itibaren minimum on iki aylık bir geçiş sürecine uyulmuş olmalıdır.
- 2) Etiket üzerinde ürünün, Organik Tarım Geçiş Süreci Ürünüdür cümlesinde, “organik” ibaresi, “geçiş süreci” ibaresiyle aynı renk, punto ve yazım tarzında olmalıdır. Geçiş süreci ürünlerinde organik ürün logosu kullanılmaz.
- 3) Nihai ürün içeriğinde yalnızca bir tane tarımsal kaynaklı ürün bulunmalıdır.
- 4) Kayos’un adı, logosu, kod numarası ve ürün sertifika numarası bulunmalıdır.

b) Organik ürünün etiketlenmesi:

- 1) Ürünün kime ait olduğu ve bu Yönetmeliğe uygun olarak üretildiği belirtilir.
- 2) Yurt içinde üretilerek pazarlanan organik ürünlerin üzerinde, bu Yönetmeliğin Ek-10’unda belirtilen organik ürün logosu kullanılır.
- 3) Yetkilendirilmiş kuruluşun adı, logosu, kod numarası ve ürün sertifika numarası bulunur.
- 4) Ürün etiketinde organik kelimesinin kullanılması; ekolojik, biyolojik kelimelerinin kullanımıyla eşdeğerdir.
- 5) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmeyen ürün etiketinde, bu Yönetmeliğe uygun üretildiği, hazırlandığı, işlendiği, ambalajlandığı, depolandığı ima ve beyan edilemez. Organik olmayan ürünler etiket ve ambalaj tasarımıyla, organik ürün etiket ve ambalaj tasarımını çağrıştıracak nitelikte ve benzerlikte olamaz. Böyle ürünler için organik tarımsal ürün olarak marka, patent ve tescil alınmaz. Organik olmayan ürünler için, tüketicide organik ürün izlenimi oluşturacak, haksız rekabete neden olacak, bio, biyo, eco, eko, org ön ekleri kullanılmaz. İthal ürünlerde bu hüküm aranmaz.

c) Ürünlerin organik ürün olarak etiketlenme kuralları:

Organik ürünün, İşlenmesi sırasında aşağıda belirtilen koşulların sağlanması halinde organik ürün olarak etiketleyebilir;

- Ürün içerisinde bulunan tarımsal orijinli ürün veya türevlerinin en az % 95’i bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmiş olmalıdır.
- Bir ürünün temel olarak tarımsal menşeli içeriklerden üretilmiş olup olmadığının tespitinde, eklenmiş su ve tuz dikkate alınmamalıdır.
- Ağırlığının % 95 inin organik olması koşulu ile bu Yönetmeliğin Ek-8’inin 1 inci bölümünde verilen kod numarası sütununun üstünde (*) ile işaretli gıda katkıları tarımsal kökenli gıda girdileri olarak hesaplamalara katılır. Konvansiyonel ürünlerin üretiminde organik tarım metoduyla üretilen ürün kullanılması halinde “% X” oranlarıyla birlikte “Organik Tarım Metoduyla Üretilmiştir” şeklinde ifade edilir ve bu ifade, içindekiler kısmında yer alan diğer maddeler ile aynı renk, punto ve yazım tarzında olur. Bu ürünlerde organik ürün logosu kullanılmaz.
- Şarap üretiminde organik üzüm kullanıldığında şarap etiketinde “Organik Üzümden İmal Edilen Şarap” ifadesi yer alır. Bu ürünlerde organik ürün logosu kullanılmaz.
- Ürün içeriğinde bulunan organik olarak üretilmeyen tarımsal kaynaklı diğer maddeler bu Yönetmeliğin Ek-9’unun 1 inci bölümünde yer almış olmalıdır.
- Ürün, tarımsal kaynaklı olmayan gıda maddelerini kullanmayı gerektiriyorsa yalnızca bu Yönetmeliğin Ek-8’inin 1 inci bölümünde listelenen taşıyıcılar dahil gıda katkılarını içerir.
- Tarımsal orijinli ürün veya türevlerinin işlem görmesi gerekiyorsa bu Yönetmeliğin Ek-8’in 2 nci bölümünde listelenen ürünlerle işlem görmüş olması gereklidir.
- Organik bir bileşen, aynı bileşenin organik olmayan formu ya da geçiş sürecinden gelen ile bir arada bulunmaz.

c) Organik ürün etiketinde yer alması zorunlu beyanlar:

- 1) Ön paketlenmiş gıdanın etiketinde bu Yönetmeliğin Ek-10’unda belirtilen organik ürün logosu ve kayos’ un kod numarası bulunur.
- 2) Bu Yönetmelik hükümlerine göre üretilmeyen ve ithal edilen ürünlerde bu Yönetmeliğin Ek-10’unda belirtilen organik ürün logosu kullanılmaz.
- 3) Tarımsal ham maddelerin bir kısmı Türkiye içinde ve bir kısmı da diğer ülkelerde Kanun kapsamında üretilmişse; ürün etiketinde hammaddenin menşei olan ülke belirtilmek şartıyla bu Yönetmeliğin Ek-10’unda belirtilen organik ürün logosu kullanılır.
- 4) Tarımsal hammaddenin tamamı başka bir ülkede Kanun kapsamında üretilmiş olması ve Türkiye’de mamul ürün haline getirilmesi durumunda bu Yönetmeliğin Ek-10’unda belirtilen organik ürün logosu kullanılır.

d) Organik ürünlerin depolanması

Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin Gıdaların Taşınması ve Depolanması Bölümündeki kuralları ile 30/3/2005 tarihli ve 25771 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Piyasa Gözetimi, Kontrolü ve Denetimi ile İşyeri Sorumluluklarına Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur. Organik ürünlerin depolanması ile ilgili diğer kurallar aşağıda belirtilmiştir.

- Organik ürünlerin, depolama alanları, ürünlerin tanınmasına imkân verecek ve bu Yönetmelikle uygun bulunmayan başka ürünlerle, maddelerle karışmaya ya da bulaşmaya meydan vermeyecek ve parti numaralarının tanımlanmasını sağlayacak şekilde düzenlenir. Organik ürünlerin depolandığı alanlarda kullanılan yalıtım malzemeleri ve soğutma ile ilgili ekipmanlar bu amaç gözetilerek seçilir. İşleme öncesi ve sonrası organik ürünler organik olmayan ürünlerden ayrı bir yerde veya zamanda depolanır.
- Ayrı olarak depolamanın mümkün olmadığı durumlarda müteşebbis organik ürünlerle konvansiyonel ürünlerin karışmasını engelleyecek tedbirler alır. Müteşebbislerin organik olmayan ve organik ürünlerle çalışması durumunda ve depolama tesislerinde diğer tarımsal ürünler ve gıda maddelerini depolamaları durumunda: Organik tarımsal ürünler, organik olmayan diğer tarımsal ürünler ve/veya gıda maddelerinden ayrı olarak muhafaza edilir. Organik olmayan ürünlerle karışma veya değişmeyi önleyecek ve tanımlamayı sağlayacak her türlü önlem alınır
- Organik ürün depolanması öncesinde uygun temizlik önlemleri alınır, bunların etkinliği kontrol edilerek, kayıtları müteşebbis tarafından tutulur.
- Organik ürünlerin depolanması sırasında ürünün organik özelliğini kaybettirecek ilaç ve ilaçlama yöntemi kullanılmaz.
- Organik ürünlerin depolanmasında ürünün organik özelliğini kaybettirecek malzeme ve maddeler kullanılmaz ve doğal olmayan uygulamalar yapılmaz.
- Müteşebbis tarafından depolama koşulları ile depolanan organik ürünün girişi ve çıkışı miktarları ve tarihine ilişkin kayıtlar düzenli olarak tutulur. Müteşebbis tarafından imzalanan bu kayıtlar yetkilendirilmiş kuruluşa onaylatılır ve çizelgenin bir nüshası müteşebbis tarafından, diğer nüshası yetkilendirilmiş kuruluş tarafından saklanır.
- Organik bitkisel ve hayvansal üretim birimlerinde bu Yönetmelikte izin verilmeyen girdilerin depolanması yasaktır.

e) Organik ürünlerin taşınması

Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliğinin Gıdaların Taşınması ve Depolanması Bölümündeki kuralları ile Gıda ve Gıda ile Temasta Bulunan Madde ve Malzemelerin Piyasa Gözetimi, Kontrolü ve Denetimi ile İşyeri Sorumluluklarına Dair Yönetmelik hükümlerine uyulur. Organik ürünlerin taşınması ile ilgili diğer kurallar aşağıda belirtilmiştir.

- Müteşebbisler organik ürünlerini toptancılar ve perakendeciler dâhil diğer ünitelere ancak uygun ambalajlar ve araçlarla, içeriğinde herhangi bir bozulma olmayacak, ambalaj ve

etiketine zarar gelmeyecek şekilde kapalı olarak ve bu Yönetmelikte belirtilen aşağıdaki ibareler bulunacak şekilde taşınmasını sağlamalıdır.

- İşletenin adı ve adresi, farklı durumlarda ürün sahibi veya satıcısı,
  - Organik ürün sertifikasının eşlik ettiği ürün ismi veya hayvansal ürüne kullanılan yem bileşenlerinin listesi,
  - Müteşebbis kontrol eden yetkilendirilmiş kuruluşun ismi ve kod numarası,
  - Organik ürünlerin taşınmasında tam bir kontrol yapmak amacıyla yetkilendirilmiş kuruluş tarafından ihtiyaç duyulan bilgiler ürünle birlikte taşınır. Nakliyeye ait bilgiler, yazılı doküman ile belgelenir. Hesaplar, giren ve çıkan ürün arasındaki dengeyi gösterir.
- Bu Yönetmeliğin Ek-11’inin 1 inci bölümünde yer alan Organik Tarım Müteşebbis Sertifikası ve Ek-12’sinde yer alan Satıcı Beyannamesi bulunur.
  - Aşağıda belirtilen durumlarda paketlerin, nakliye araçlarının kapatılmasına gerek yoktur.
    - Organik kontrol sistemine tabi olan müteşebbisler arasındaki doğrudan taşımada,
    - Gerekli bilgileri içeren dokümanın ürünle birlikte olması durumunda,
    - Taşıyıcı ve alıcı müteşebbislerin ikisinin de yetkilendirilmiş kuruluşun kontrolüne açık olan taşıma işlemleriyle ilgili yazılı kayıtları tutması durumunda.
  - Ürünlerin diğer işletmeler ya da birimlerden kabulü sırasında ürünü kabul eden kişi gerek gördüğü durumlarda paketin kapanışı ya da ambalajının, ayrıca etiketin bu Yönetmeliğin 29 uncu maddesine uygunluğunu inceler. Etiket bilgileri ile ürünün beraberinde gelen diğer dokümanların birbirine uyumunu kontrol ettikten sonra karşılaştırmanın sonucunu kayıtlarına ekler.
  - Organik yem ve yem hammaddelerinin taşınmasında konvansiyonel yem ve yem hammaddeleri ile karışmasını önleyecek tedbirler alınır ve bunlarla ilgili yazılı kayıtlar müteşebbis tarafından tutulur.

d) Organik ürünlerin pazarlanması

- Bu Yönetmelik hükümlerince üretilmiş ve bu Yönetmeliğin Ek-11’inin ikinci bölümünde yer alan ürün sertifikasına sahip olan organik hammadde ve/veya işlenmiş organik ürünler organik ürün olarak pazarlanır.
- İşlenmemiş ürünlerde ürünlere toptan ürün sertifikası verilir. Her bir satışta satış miktarı ürün sertifika suretine müteşebbis tarafından derkenar düşümü yapılır ve imza altına alınır. Ayrıca bu satış miktarı 7 gün içinde yetkilendirilmiş kuruluşa bildirilir. Yetkilendirilmiş kuruluş tarafından stok takibi yapılır.